

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben lakosok havidíj: 72 korona
 Egész évre: 72 korona
 Kiszállók: 18 korona
 Egyes számú ára 30 fillér

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyváradi, Sallósi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kárártok el- Előfizetések és hirdetések
 szállítására nem vállal felelősséget. Kiszállókhoz utazandó.

A kommunisták akciója. — A népkormány válsága. — Ellenforradalmi kísérletek.

A magyarországi bolsevikiek puccsra készültek. — Orosz bolsevikiek tartóztattak le Budapesten. Kunfi, Garami miniszterek lemondtak. — Károlyi Mihály köztársasági elnök. — Lovászy vagy Károlyi alakítja meg az új kormányt? — Báró Láng vezérkari ezredes ellenforradalmat akart szervezni. —

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Az a bolsevik csoport, amely magát a magyarországi kommunista pártnak nevezi, tegnap este a Népszállóban gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a mai napon a fővárosban nagyarányú tüntetést rendez. A kormány idejében értesült a bolsevikiek mozgalmáról és a tegnap késő esti minisztertanácskozásnak egyik pontja a kommunisták nyílt fellépésével szemben való állásfoglalás és az esetleges tüntetések és zavargások megállítására alkalmas eszközök megbeszélése volt.

Ezek a megbeszélések teljes eredménnyel jártak, a kormány egyöntetűen elhatározta, hogy rendzavarás esetén a legerélyesebben lép fel és a katonaság által kiegészített államrendőrségi karhatalommal megszállja a főváros összes középületeit, közlekedési pontjait.

Tegnap éjjel a főváros külső részeiben a kommunista-párt plakátokat ragasztott ki, amelyben ma délelőtt kilenc órára a Vörös Ujság szerkesztőségében gyűlést hirdet, amely gyűlésen a párt emberei a további parancsokat meg fogják adni. Így terjedt Budapesten a kora reggeli órákban az a hír, hogy a kommunista-párt ellenforradalmi puccsot tervez. Ugylátszik azonban, hogy a rendőrség erős karhatalmi készültsége, mely mintegy 8 ezer embert állított fegyverbe, megijesztette a kommunista-pártot, mert a déli órákig egyetlen ember sem jelent meg a Vörös Ujság szerkesztőségében hirdetett gyűlésen. A délelőtt folyamán semmiféle rendzavarás a fővárosban nem történt.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Körülbelül november elseje óta tartózkodik a Royal szállóban egy tizennégy orosz-bóli álló társaság, akik állítólag abból a célból érkeztek Budapestre, hogy a Magyarországon levő orosz hadifoglyok hazaszállítási ügyét intézzék. A bizottság azonban feltűnő sokat utazott Budapest és Bécs között s jelentékeny pénzösszeg birtokában volt.

Minthogy az oroszok agitációja egyre veszedelmesebb és nagyobb méreteket öltött és nyilvánvaló lett, hogy az orosz foglyok ügye csak ürügy: a rendőrség elhatározta, hogy a bizottságot ártalmatlanná teszi.

Ma délelőtt több detektív jelent meg a szállóban s a megtartott kutatás alkalmával nagyszámú orosz és magyar nyelvű agitációs iratot szedtek el az oroszoktól s mintegy másfél millió koronát foglaltak le tőlük.

A detektívek az oroszokat a Mosonyi utcai rendőrségre kísérték, ahol őrizetbe vették őket.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály miniszterelnök tegnap késő éjszakáig tárgyalt a kormány tagjaival. Éjfélkor magához kérte Lovászy Mártont, a kivel szintén hosszú ideig tanácskozott. Közben azután történt, hogy a miniszterelnök értesítést kapott arról, hogy a bolsevik mozgalom vezetői a mai napon a kormány ellen puccsra készülnek s a külteleken kiragasztott plakátok csatlakozásra szólítják fel a munkásokat és katonákat.

Ez az értesítés felborított mindent s a rögtön összeülő minisztertanács úgy határozott, hogy a bolsevikiek ellen a legerélyesebb eszközöket fogja igénybe venni. Ez volt a helyzet tegnap éjjel. A szociáldemokrata párti miniszterek és államtitkárok között az a felfogás alakult ki, hogy bár kívánatos a bolsevizmus letörése, mégis a szociáldemokrata-párt elvi szempontja alapján ezt a felelősséget nem vállalhatják, ezért a szociálista miniszterek és államtitkárok elhatározták lemondásukat.

Az éjszakai minisztertanácson Kunfi és Garami miniszterek tényleg beadták lemondásukat. Károlyi Mihály miniszterelnök a szociálista miniszterekkel együtt szintén távozni akar, de erre nem kerül a sor, mert a miniszterelnök maga is tudatában van annak, hogy a jelenlegi zavaros kül- és belpolitikai helyzetben az ő személye az egyetlen szilárd pont.

Amennyiben a szociáldemokrata párt hozzájárul a Kunfi és Garami lemondásához, ami a mai pártértekezleten dől el, a Magyarország értesülése szerint új kormány alakul, még pedig ismét Károlyi Mihály elnöklété alatt.

Az új Károlyi-kormány kereskedelmi tárcájának egyetlen jelöltje Vázsonyi Jenő kormánybiztos. A népjóléti miniszter Lovászy Márton lenne, ha esetleg ő nem vállalná, úgy Balogh Jenő kormánybiztos. A kultusz-miniszterséget Juhász Nagy Sándornak ajánlják fel. Számítanak Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter lemondására is, aki állítólag kife-

entette, hogy a szociálista miniszterek nélkül semmiesetre sem marad a kormányban.

Budapest, január 7. (Saj. tud.) A 8 Órai Ujság értesülése szerint az új kormányalakításra vonatkozólag két verzió van.

Az első verzió szerint Károlyi Mihály alakítja meg az új kormányt, népjóléti miniszter Lovászy Márton, kereskedelmi minisztere pedig Sarmezey Endre, az Arad-Csanádi vasutak vezérigazgatója lesz.

A második verzió szerint Lovászy Márton semmi szín alatt sem veszem részt olyan kormányban, amelynek Jászi Oszkár és Szende Pál is tagjai. Igen komolyan van szó Lovászy miniszterelnökségéről is. Lovászy Márton csak abban az esetben alakítaná meg az új kormányt, ha Károlyi Mihályt köztársasági elnökké kiáltanák ki, ebben az esetben Lovászy a miniszteri tárcákat a Károlyi-párt ama férfiai között osztaná meg, akik már Justh Gyula idejében követelték az általános választójogot és radikalizmusuk közismert.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Festetich Sándor hadügyi miniszterhez jelentés érkezett, hogy a Dunántul ellenköztársaság alakulását és hadsereg szervezését tervezik, mely Budapest ellen fog vonulni. A miniszter jelentést tett Károlyi Mihálynak, aki külön uton is értesült az előkészületről s utasította Festetich Sándor hadügyminisztert, hogy azonnal járjon el s a mennyiben a jelentés alaposágáról meggyőződik, azonnal tartóztassa le báró Láng Boldizsár vezérkari alezredest, akiről az előzetes nyomozás megállapította, hogy a dunántuli köztársaságot szervezi. A hadügyminiszter ma elküldte parancsörtisztjét báró Láng lakására és felhívta a hadügyminiszteriumba. Itt Gerő parancsörtiszt közölte az alezredessel, hogy előzetes letartóztatásba helyezték. A hadbírósg ma délelőtt megkezdte kihallgatását; a kihallgatás részleteiről eddig annyi szivárgott ki, hogy báró Láng ezredes állítólag megesküdött, hogy a mai kormányt megdönti. Szándékában volt, hogy szervezett hadsereg élén Budapest ellen vonul s követelni fogja Kunfi, Garami és Jászi miniszterek kiszolgáltatását, amely követelés teljesítését kész volt fegyveres erővel is kikényszeríteni.

Alfred Capus a bolsevizmusról.

A „legpárisibb“ francia író, ki az egész háború alatt a legfanatikusabb nacionalista hangon irt a boche-ok ellen, a Figaro december 19-iki számában a következő érdekes cikket tette közzé a bolsevizmus veszedelméről: „Leszámítva a néhány gyűlölködő rajongót, mindenki irtózik az orosz bolsevizmustól. De az is kétségtelen, hogy egész Európában létezik elszórtan bizonyos bolsevizmus, amely minden nemzetben különös színezetet ölt. E tünetmények közös alapja, a bolsevizmus substrátuma nem egyéb, mint olyan emberek hatalomvágya, akik képtelenek annak gyakorlására s akik következképp nem kaparíthatják és nem tarthatják meg azt másképp, mint erőszak és terror útján.

Háború előtt az uralkodó viszonylagos rendben ezek az egyének a társadalom mélyén lappangottak; az 1914-iki általános fel-fordulás alkalmat adott nekik arra, hogy felszínre vergődjenek.

Először Oroszországot támatta meg és nyelte el a bolsevizmus. Feloszlása nyilvánvalóvá tette azokat a titkos odvakat, ahol azelőtt megszorult és lappangott. Így jött létre a melegágy, ahonnan a fertőzés kiindult. Mennyire fog elhatalmasodni? Gyengülmi fog hovatovább vagy egyre jobban el fog mérgesedni?

Bennünket elsősorban az érdekel, hogy fog Franciaország reagálni. A bolsevizmus nálunk a szocialisták ugynevezett „minoritaire“ csoportjára vetette rá magát: arra a csoportra, amely a látszat dacára sem nyelte

el a párt összeségét. Ez a csoport távol van attól, hogy a muokásosztályt képviselje vagy belső összeköttetésben legyen vele. Arra szorítkozik, hogy annak gyakran jogos érdekeit s néha méltányos ambícióit kizsákmányolja, de az osztály maga már megtagadta és gyanusnak tekinti ezt a pártot.

A párt vezetőinek nagy része valóban könyelmes polgár és értelmiségi hivatásu, mint pl. M. Longuet és Marcel Cachin. Önkényt hagyták ott a polgárságot, de a proletárok soha sem fogják befogadni őket. Ők vállalkoztak tehát arra, hogy a bolsevizmust bevezessék nálunk. Marcel Cachin eddig egyebet bizonytalan álmodozásoknál nem nyilvánított. Elszázi utazása alkalmával hazafias könyveken csípték rajta: ez a fiu rosszul végzi még. M. Longuet sem igazán bolsevista. Nem vetjük szembe német származását: hibája ott kezdődik, mikor dicsekszik vele s élénk állva villámával fenyeget. Nem szégyen az, hogy unokája Marx Károlynak, de nem is elég ok arra Franciaországban, hogy tultegye magát a törvényeken.

Elhíhetjük, hogy ezek az urak hamar akadályokra fognak találni a bolsevizmus terjesztése közben. Szilárd keretekbe fognak ütközni, melyet a győzelem még erősebbkette tett: a mi társadalmi lendületünk kiállja a próbát. Itt ott holmi elszórt bolsevizmussal lehet hogy találkozunk, de a francia környezet sokkal egészségesebb és fegyelmezettebb, minthogy abban ez a járvány elterjedhetne.

Az utolsó hetek eseményei és az egyre erősödő francia aggodalom a bolsevizmus veszedelmével szemben Capus optimizmusát nem igen látszanak megerősíteni.

A katonaság százezreket ad az árváknak.

Emlékszünk még a Körös ünnepre, tűzernapra, az óriási plakátokra, virágsátrakra, lengő lobogókra, kocsikorzókra, virágcsatákra? A ligetben ötven koronát kínáltak a szerelmes párok egy fordulóért a tavon a lampionos csónakokkal, Szalontán Obrincsák ezredes a honvédeknek élén masírozott végig a városon, hogy düljön a pénz az árváknak, Belényesen tíz koronát adtak egy pakli komiszdohányért a beözönlő vidékiek, sóspercet ropogtattak a tárkányi tarkaszkönyás lányok s Váradról különvonatok vitték egy-egy megyei céccóra a főispánt.

Hát a váradai fahonvéd, akit most az eső ver a városháza előtt, hány rézkrajcárt gyűjtött össze? A régi világból most kezét nyújthat a váradai szobor a berlini vas-Hindenburgnak, bucsuzhatnak a világtól s átadhatják a hátuk mögött álló pénzmagasslatokat az új időknek. Elérkeztek azok a napok, amikor az árvák hozzájuthatnak a társadalom adományaihoz.

Az árvaszékek eddig is lelkiismeretesen segítettek őket azokból az alapokból, amelyeket a polgárok gyűjtöttek és ők is kezelték. A katonaság eddig érthető okokból nem ért rá arra, hogy a jótékony alapok felől is döntsön.

A viszonyok ziláltsága azonban szűnőben van s egymásután jelentkeznek az ezredék Verner Kálmán vármegyei árvaszéki

elnöknél, hogy rendelkezésére bocsássák a kezük közt levő tekintélyes összegeket.

Legelőször a váradai 34. tábori tüzérezred szolgáltatott be pénzt. Míg pedig hadikölcsön-kötvényben 10,000, a Nagyvárad Forgalmi Bank utján 20,000, az Általános Hitelbanktól összesen 23,737 K. 62 fillért, a Pesti Magyar Keresk. B. tól 26,576 K. t és a Nagyvárad Takarékpénztár 22,534 K. 30 fillért — összesen 102,847 K. 92 fillért. A 4. h. gy. e. pedig 100,000 koronával kopogtatott be. A 37. gy. e. tisztikara a napokban dönt véglegesen az átadandó összeg fölött, Pest százados tegnap érintkezésbe lépett Verner Kálmánnal és megbeszélte az átadás részleteit.

Ezek az összegek az egyes ezredék saját árvaalapjukra rendezett gyűjtések eredményeit foglalják magukban. Ezekről függetlenül folyt a gyűjtés a *hadialbumokra*, amelyeknek a megjelenése nem olyan fontos irodalmi esemény, hogy az el nem maradhatna.

Adjanak ki egy rövid ismertetést, állítsák össze a hősi halottak névsorát egy emlékfűzetben — minél kevesebb költséggel, tehát ne most — és a többi pénzt adják oda az árváknak.

Verner Kálmán megkérdeztük, hogy milyen formában tervezi ezeknek a századoknak (még itt van az Áldozatkészség

circa 100,000 koronája is) a felhasználását?

— Egyelőre, ha valamennyi alap pénzügyi átvételét megejtem, folytatom a *momentán segítés* rendszerét. Az ezredék kisebb-nagyobb kikötésekkel adták át a pénzt, amit be is fogunk tartani. — Azonban okvetlen kívánatos, hogy a rendelkezést egy kézben összpontosítsuk, nehogy két három helyen vegyék fel a segélyt. Az ezredék fenntartották maguknak a tulajdonjogot s a rendelkezést nekem adták át. Termézetes, hogy megfelelő arány szerint fogom segíteni a városi árvákat is, sőt az idegen megyebelieket is, ha apjuk a várad ezred kötelékében halt hősi halált.

— Sajnos, úgy tapasztalom, hogy *árva-házak* létesítése nem korszerű. Mindenki *urnak akarja nevelni* a gyermekét s nem látják a jövő társadalmi alakulatot, ahol a szellemi munkára nagyon nehéz napok várnak. Nemsokára hozzájutok a rendelkezéshez s akkor szükségleti cikkek beszerzésével, ruha, fa, esetleg egy egy kis ház felépítésével, tanoncok elhelyezésével szeretném könnyíteni az özvegyek sorsát.

A Városi Alkalmazottak Szövetségének ülése.

Nem politizálnak a Szövetség tagjai

Nagyvárad Város Alkalmazottainak Szövetsége dr. Thury László elnökle alatt ülést tartottak, amelyen fontos kérdéseket vitattak meg.

Dr. Doszpoly Dezső titkár bejelentette, hogy a tisztikar megalakult, az alapszabályokat elkészítették s felterjesztették jóváhagyás végett a belügyminiszterhez. Az egyes ügyosztályok a bizalmi férfiakat megválasztották. A Szövetségnek 436 tényleg szolgálatban levő és 81 nyugdíjas tagja, tehát összesen 517 tagja van. — A bejelentéseket tudomásul vették.

Felhatalmazták az elnököt, hogy járjon közbe, miszerint a tanács megfelelő helyiséget, fűtéssel, világítással és felszereléssel bocsásson a szövetség rendelkezésére.

A Szövetség minden politikától mentesen, kizárólag a tisztviselők érdekeinek megóvását tartja kötelességének. Más egyesülettől hozzáérkező politikai megkeresések felett napirendre tér.

Lukács Ödön főjegyző, társelnök indítványára kimondták, hogy a Szövetség csak úgy ér célra, ha egy országos egyesületben tömörül s ezért tájékozik, s kapcsolatot keres más városok hasonló egyesületeivel.

Ezután a tisztviselők anyagi helyzetével foglalkoztak hosszasan. Az egyik felszólaló indítványt tett, hogy a Szövetség ragaszkodik a városi pótlékoknak legalább olyan mértékéhez, mint eddig volt. Viszont más felszólaló azt indítványozta, hogy ne ragaszkodjanak a 35 százalékos pótlékhoz.

Az ülés elfogadta, hogy átmenetileg a segélyekkel most rendezett fizetéssel megelégszik ugyan, azonban ha a kormány intézkedéseiből nem látszik a reménye a fizetésrendezés megoldásának, a városi szervezethez kiindulva a rendezést sürgősen megoldandónak tartja s az elnökséget már most utasítja, hogy az előmunkálatokkal az adott határidőpontra készen legyen.

Kimondták egyben, hogy egyelőre a 35 százalékos segély folyósításával nem kívánják a városi pénztárt megterhelni s bevárják a fizetésrendezés mielőbbi megoldását.

Reláliskola és internátus a hadapródiskola épületében.

Nagy vonásokban ismertetjük már az állami főreláliskola tanári karának akcióját, melynek célja, hogy a honvédhadapródiskola nagyszerű épületét átvegyék és ott egy minden tekintetben modern és kitűnően felszerelt iskolát létesítsenek. Tekintettel arra, hogy a katonai iskola nagy épületekkel rendelkezik, kitűnő megoldást nyerhetne a középiskolai hallgatók internátus kérdése is, amennyiben több mint 200 bentlakó növendéket lehet benne elhelyezni. Az épületeket hatalmas udvar, gyönyörű parkok, tennisz-, korcsolya pályák és nagy játszótérek veszik körül, ami a fiatal diákok egészségi szempontjából rendkívül előnyösök.

A reláliskola és a hadapródiskola tanári kara a közelmúltban közös értekezletet tartottak, amelyen abban állapodtak meg, hogy az illetékes miniszteriumokat feliratilag megkérlik a kérdés kedvező megoldására.

Dr. Gedeon Alajos igazgató az ankét megbízásából tegnap referált Ágoston Péter kormánybiztosnak az akcióról. Ágoston Péter a legodább támogatását helyezte kilátásba, mert szerinte a hadapródiskola kiürülő épületei jobb és nemesebb célra nem is alkalmazhatók, mint hogy a főreláliskola oda beköltözködjék és az ország legegészségesebb, legpompásabb polgári középiskolája legyen az egykori katonai iskolából.

Felmerült az a terv is, hogyha az egyetemi jellegűt megkapja a jogakadémia és megnyílik a kereskedelmi akadémia, ez a két főiskola foglalja el a hadapródiskolát. Erre vonatkozólag kijelentette a kormánybiztos, hogy a jogakadémiának és a kereskedelmi főiskolának egyszerre összesen legfeljebb tíz tanteremre van szüksége, ez a két akadémia a reláliskola jelenlegi hatalmas, 37 tanterem épületében kényelmesen elfér. Különben is közel kétszáz alapítványost is el kell helyezni a reális olának és a középiskolák diákjainak valóságos életszükséglet a tág játszótér, a szabad levegő. A főispán tehát a legnagyobb odaadással támogatja a reláliskola törekvéseit.

Egyébként meg kell várni a kultusz és hadügyminiszter válaszát, a két tanári kar feliratára. Amennyiben a miniszteriumok válasza kedvező lesz, a reláliskola igazgatója megteszi az előkészületeket arra, hogy a jövő iskolaévet már a Rulikovszki úti épületben kezdhessék meg.

A szerb kormány Baranyában volt munkapárti képviselőt nevezett ki kormánybiztossá.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A szerb kormány Baranya megyében és Pécs városában a magyar kormánybiztossal szemben Andrics Tivadar volt munkapárti képviselőt nevezte ki kormánybiztossá, aki ezt a kinevezést el is fogadta.

A magyar komuista vezéreket letartóztatták.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: Az antant követelésére a kormány eirendelte Kun Béla, Sántán Jenő, Jurak János, Bartha Károly és Helfgott Ármint kommunistá vezérek letartóztatását, amely a délutáni órákban meg is történt.

A rendőrség a fővárosi rendőrséggelegenlőfizetést kér

Nagyvárad város Rendőrtanácsa legutóbb tartott ülésén foglalkozott a fizetésrendezés kérdésével. Sérelemnek találják, hogy a népkormány a fővárosi rendőrség új állások rendszeresítésével igyekezett az előléptetést keresztülvinni s a fizetést rendezte. A háboru alatt derekas munkát végzett vidéki rendőrség fizetését akként állapította meg, hogy a rendőrtisztek a fővárosiak fizetésének 80 százalékát, a rendőrlégénység pedig a fővárosiak fizetésének 90 százalékát kapták.

A kormány a vidéki rendőrség államosítása iránti kérelmet, a beadvány szerint, a szociálisták kívánságára, elutasította. Ezt sérelemnek tartja a Rendőrtanács. Sérelemnek tartják továbbá a fizetés megállapítását, szemben a fővárosi rendőrség és a határrendőrség fizetésével.

A közgyűlés határozatából tehát azt kéri Nagyvárad város tanácsától, hogy a fővárosi rendőrség fizetésével szemben megállapított 10, illetve 20 százalék különbözetet Nagyvárad városa részükre adja meg. Mivel a felemelt fizetést úgy is az állampénztár adja, ez a 10—20 százalék ugyanis csekély megterhelést jelent a városi pénztárra.

Rendbehozzák a Nilgesz-telepet.

Mint említettük, a Nilgesz telep becsapott lakosai deputációban kérték fel dr. Ágoston Péter kormánybiztost, hogy segítsen sérelem helyzetükön, amelybe saját hibáikon kívül, más emberek kapzsiságából jutottak.

A több mint 100 házból álló városrészenek nincs világítása, nincs vize, nincsenek utai s ezért még az orvosok sem mennek a telepen levő betegekhez.

Dr. Ágoston Péter kormánybiztos személyesen győződött meg a panaszok igazságáról.

A városi tanács a Nemzeti Tanács kiküldöttével együttesen tartott ülésén tárgyalta az ottani lakosok által írásba foglalt panaszokat, amelyeket élénk színekkel festenek s kimutatják a városrész teljes elhanyagolt állapotát s azokat a veszélyeket, amelyek ezen városrész lakosságát közegészségügyi, köztisztasági és közbiztonsági, valamint tűzbiztonsági szempontból állandóan fenyegetik.

Az együttes tanácsülés megállapította a lakosság panaszainak jogos voltát s azok orvoslását határozta el.

Nevezetesen utasította a villamosmű igazgatóját, hogy a városrész utvonlain a villamos világítást haladéktalanul rendeztesse be.

Utasították a város főmérőit, hogy a vízvezeték megfelelő berendezéséről gondoskodják, hogy minél előbb vízhez jussanak a városrész lakosai.

Ugyancsak utasították a város főmérőit, hogy addig is, míg az utak és járdák rendszeresen kiépíthetők lesznek, úgy az uttesteket, mint a járdákat köröskavicssal feltöltsék és járhatóvá tegyék.

Végül pedig utasították a rendőrséget, hogy a városrész közbiztonságáról a rendőrség útján kellőleg gondoskodjék.

Ha ezeket megkapja a városrész, legálább tűrhető állapotok lesznek s majd ha a normális viszonyok beállanak, gondoskodhat a város a lakosság jobb és megfelelőbb ellátásáról.

A megyei közigazgatás ellenőrzése.

Biharvármegye Magyar Nemzeti Tanácsának végrehajtó-bizottsága tegnap tartott ülésén, amelyen Ágoston Péter dr. főispán-kormánybiztos is jelen volt, igen fontos határozatokat hozott a megyei közigazgatás ellenőrzését illetőleg. Már előzőleg kiküldött egy háromtagú bizottságot a közlelmézési hivatal ellenőrzésére.

A tegnapi ülésen a következő ellenőrző bizottságok küldettek ki: a közigazgatási bizottság mellé: Tarnóczy Lajos, Ladányi János, Stern Ödön dr., Wertheinsten Viktor, Kovács Miklós és Faragó Rezső; a jogi albizottságba: Várady Miklós dr. és Nagy Mihály dr.; a pénzügyi bizottságba: Stern Ödön dr. és Rehák Pál; a községi albizottságba: Faragó Rezső és Jeney Menyhért; a közlekedési albizottságba: Karancsi János és Kappner Ármint; a fegyelmi bizottságba: Stern Ödön dr. és Várady Miklós dr.; a kórházi albizottságba: Goldner Hermann dr. és Grósz Ignác dr.; az árvaügyi bizottságba: Major Gyula és Ladányi Imre; a hadisegélyügyi bizottságba: Elovics Elek dr. és Szabó Lajos bizottsági tagok.

A bizottságok működése a közigazgatási bizottságnak mai ülésén való részvételével veszi kezdetét.

A román karácsony után pedig a magyar és román nemzeti tanácsok végrehajtó-bizottságai Ágoston Péter dr. főispán-kormánybiztos elnökletével közös ülést tartanak rendkívül fontos közlelmézési és egyéb ügyekben.

Francia klubbot!

Ebben a városban annyi a lelkesedés a francia kultúra iránt, hogy a küszöbön álló francia megszállás valószínűleg megteremtí végre azt a réges-régen forszírozott klubbot, amelyet eddig a nemtörődömség miatt csak nyolc-tíz ember sürgetett. Berthelot tábornok átutazása alkalmával örvendetes eredményt értünk el azzal az egyszerű ténnyel, hogy francia nyelven beszélhettek vele a hivatalos közegek.

A városban csak ekkor eszméltek rá arra, hogy mit jelent egy nyelv perfekt ismerete. Amit eddig csak leányzóban hirdettek nyelvtanárok és francia madmoisellek, azt most egyszerre általános érvényre emelte az idő és sürgetően követeli, hogy minél előbb a legszélesebb körben hirdessük a francia szellemet.

Erre legalkalmasabb egy klub alakítása, amelybe társadalmi osztályra és politikai nézetre való különbség nélküli egyesíteni lehet a francia kultúra iránti lelkes embereket.

A Társadalomtudományi Társaság valószínűleg ennek az eszmének előfutárjaként

jelentkezik, amikor egy előadássorozat keretén belül ismeretnő akarja a francia irodalmat és kulturát. Programjába iktatta a következőket: fölvenni a régi kapcsolatot nyugattal, feleleveníteni azt, ami kulturánkban francia eredetű, bemutatni, hogy milyen nagy és mély a francia szellem. Az előadássorozat a Városháza nagytermében január 16-án kezdődik s minden csütörtökön folytatódik.

Az előadások tárgyai: A francia forradalom. A francia művészet. A francia bölcsészet. A francia természettudomány. A francia városi kultúra. A francia nő helyzete. A francia fiatalság élete.

Előadók: Ágoston Péter, Ágoston Péterné, Berkovits René, Hegedüs Árpád, Szilas Izidor, Silbermann Jenő, Karácsonyi Géza, Kőszeghy József, Zsolt Béla, Udvardy J. Ödön.

HIREK

Lányi Sándor.

A számok harcosa volt. Szorgalmas tisztviselője a katonás rendű Osztrák-Magyar Banknak. De mikor a hivatalos óra letelt, a szigorú hivatalnok egy meglehetősen emberré változott. Szerette a természetet. Azok közé az ideális lelkek közé tartozott, kiket a szabadban egy napsütéses órák kárpótolni tudott az egész napi robotért. A természet iránti rajongásban nem ismert határt. Ő talált rá az első szál hóvirágra s ő szakította le az utolsó dércsipe vad őszirózsát. Még látom, amint a vasárnap déli tavaszi napsütéses korzón keresett közöttünk partnert egy-egy délutáni kirándulásra.

És a tegnapelőtti tavaazi melegségű vasárnapi korzón utoljára jelent meg szegény jó Lányi négy fehérlovas hintóban. Utolsó kirándulása volt ez, a leghosszabb tura, amelyről nincs visszatérés. Ez utjára nem hívott senkit és mégis sokan kísértük el. És amikor hazaérve, a temető sárga agyagját találtuk cipőnkön, éreztük, hogy e szomorú uti emlék egy jó ember elvesztésének emlékeztetője.

Dr. K. K.

* Megindul a vasúti forgalom Debrecenbe. A szénhiány a Nagyváradot érintő vasúti forgalomban is nagy zavarokat okoz. Január 6-án egyszerre több vonalon beszüntették egy a személy-, mint a teherforgalmat. A Budapest-Nagyvárad forgalom érintetlen maradt, de már Nagyváradról Debrecenbe és vissza nem lehetett utazni, mert egy a püspökladány-debreceni, mint a nagyvárad-debreceni vasútvonalra teljesen megszűnt a forgalom. Mint értesülünk, azonban a forgalom már ma, illetve az éjjel ismét helyre áll Nagyvárad és Debrecen között. Ma, január 8-án ugyanis a 6 óra 35 perces, 9-én az éjjeli 3 óra 26 perces vonatok a nagyvárad-debreceni vicinálison ismét forgalomba helyeztetnek.

* Urleányok Mária kongregációja ma délután fél 5 órakor gyűlést tart a rendes helyen.

* A Szabadegyetem mai előadása közbejött akadályok miatt elmarad.

* Nem lesz zene a kávéházakban. A 9 órai záróra egyszerűen lehetetlenné teszi a cigány existenciákat. Mindenki 7 és 8 óra között vacsorátik, úgy hogy legfeljebb egy óra maradna kávéházi szórakozásra. Egy óráig játszhat a cigány is, tehát nagyon sokan inkább el sem mennek zenét hallgatni. A kávéosok pedig mindent összevéve, nagyon soknak tartják egy órai muzsikálásért ugyanazt a munkadíjat, mint amennyit eddig két, azelőtt pedig három óráért fizettek. Most a felét akarják fizetni, ami ellen természetesen a cigányok protestálnak. Tegnap cigányküldöttség járt Ágoston Péter kormánybiztosnál Bura Károly és Bebe Károly vezetésével. A kormánybiztos meghallgatta panaszukat és megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet, hogy a zenészek érdekeinek megfelelően nyerjen elintéztést.

* A postahivatal gyásza. A nagyvárad posta- és táviradivatal személyzetének gyásza van. Igaz Margit posta-távirda kezelőnő, alig 27 éves korában elhunyt. Egyike volt a hivatal legbuzgóbb kezelőnőinek, aki a lélekölő munkában kivette részét. Testvérei és nagy rokonsága gyászolják. Temetése ma, szerdán, január 8-án háromnegyed 9 órakor lesz a B-harmadgyei közokrházból.

* Adókvetési lajstromok megtekintése. Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, hogy a III-ik kerületben, Váralja, Velence, Csillagváros és Hegy városrészekre vonatkozó 1918. évi házasztály- és házbéradó kvetési lajstromok a városi adóhivatal 26. számú szobájában folyó évi január 10-től január 18-ig bezárólag közszemlére ki vannak téve s azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felszólamlásokat a m. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja. Juricskay sk. pénz- és adóügyi tanácsos.

* Új órarend a tanonciskolában. Az iparostanonciskola tantestülete f. hó 5-én tartott értekezletén kimondta, hogy addig is, míg a kormányhatóságnak a rajztanítás idejét megállapító határozata leérkezik, a tanítást hétköznapokon tartja meg és pedig a közismereti órákat kedd, szerda, csütörtök és pénteki napokon, a rajzórát pedig hétfőn és szombaton. Hogy azonban a mesterek érdeke is védve legyen s növendékeiket ezidőszent a kevés munkaerőre tekintettel ne legyenek kénytelenek hetenkint két napon nélkülözni, az órák beosztása olyformán történt, hogy egyik héten csak közismereti, másik héten csak rajzórát tartatnak. Folyó hó 13-ig a régi órarend marad érvényben. F. hó 6-tól 12-ig terjedő héten minden osztályban ki fog hirdetni az új beosztás. A leánytanoncok tandőbeosztása érintetlenül marad. Szűcs Izsó iparisk. igazgató.

* Seprényi Lajos nyilatkozata. A folyó hó 5-én, tehát vasárnap délután három órára összehívott négyülést a szociáldemokrata párt annak alapját, hogy ő nem kíváncsi a tudományokra és hogy én szabad időmben még hegedülni és zongorázni is merek, nem engedte megtartani. Ine így értelmezi a szociáldemokrata párt a szólásszabadságot, tehát e tekintetben még rosszabb, mint a letűnt átkos uralom, mert az csak az ellenségét nem engedte szóhoz, de ők még a jóakarókat sem engedék. Elég, ha annyi a bünye, hogy az emberiséget szereti és hogy több tudománya van mint nekik. Azért én mégis tovább fogok dolgozni és megmutatom, hogy az én eszméimnek hiva lesz az egész emberiség.

* A vár előtt agyonlőtték egy gyermeket. Tegnap délután egy óra tájban halálos végű szerencsétlenség történt a vár kapuja előtt. Két kis fiu, Szénás Dezső és a bátyja közeledtek a vár bejárájához. Az őrségen egy Erdős Károly nevű fiatal katonára állott, aki úgy látszik, nem volt kellőképpen kioktatva, mert amint meglátta a két kis fiut, lekapta a válláról a puskát és ráfogta a gyerekekre. A nagyobbik Szénás-fiu hirtelen elszaladt, de a kis Dezső nevetve ment tovább. Nem tehetett azonban két lépést sem, a baka kezében elsült a fegyver és a golyó Szénás Dezső fejébe furódott. A gyermek azonnal meghalt. A katonatanács azonnal letartóztatta Erdős Károlyt, aki azt hozta fel mentségül, hogy a puska önmagától sült el, mert a zárócsapó véletlenül nyitva volt. A vizsgálat folyik.

* Az erdélyi menekültek segélyezése. A románok által megszállott Erdély részről Nagyváradra özönlő menekültek segélyezését illetőleg a kormánybiztos a belügyminiszterhez fordult és intézkedést kért. Tegnap megérkezett a miniszter távirati rendelkezése, amelyben utasítja a kormánybiztos, hogy a menekültek részére az első román betörés alkalmával küldött ellátmányból folyósítsa továbbra a segélyeket.

* Revolverlövés a színházban. A Médi hétfő esti előadása alatt kellemetlen izgalom fntott végig a közönség hátán a színházban. A második felvonás alatt kint a a színészfolyosón véletlenül elsült Békeli Lajos revolvere. A színpadon éppen zenei pauza volt, a dörrenés erősen behalatszott s elképzelhető, hogy a lövés milyen izgalmat váltott ki a nyugodtan ülő publikumban. Azonban a közönség megőrizte nyugalmát, látta, hogy a rendőrtiszt és egy két újságíró kisiet, beérte ezzel s a színészek sem zavartatták magukat. Az előadás ment tovább, a visszatérők pedig gyorsan megnyugtatták azt a pár hölgyet, aki a csinčila bundáját s a kék rókját féltette. Békeli a feleségét várta, akinek jelenése volt és télikabátja zsebéből áttepte revolverét nadrágzsebébe. Közben megérintette a ravaszt, a kis fegyver elsült és végigpörkölte nadrágját, a golyó (ólom) elapult a földön. A löporfűst behuzódott a nézőterre is s ebben a puskaporos levegőben szálltak tovább Schubert örökszép himnuszai a szerelemről. A közönség a felvonás végén mosolygott az incidensen a büffében s csak azon bosszankodtak, hogy ez az incidens pont Schuberttel esik meg. Mert, ha egy Arcubaser-dramában, vagy a Vasgyárosban történik ez, akkor azt mondják, hogy a kulisszák mögött a rendező kezében előbb elsült a revolver, mint kellett volna. De Schuberttel, a haik poétával szemben igazán merénylet volt.

* A Biharmegyei és Nagyváradai Közalalmazottak Beszerzési Csoportja értesíti tagjait, hogy ezentul a fatelepről a fuvarozása a szállító saját szerződéses fuvarosa által fog történni. Felkéretnek a tagok, hogy többé külön fuvarost ne fogadjanak s a telepre ne vigyenek, mert a raktáros a külön fuvarosnak a fát kiadni nem fogja s az ebből erednető károsodás és veszély minden esetben a tagot terheli.

* Házasság. Volf Andor (Marosvásárhely) és Scher Lujza (Nagyvárad) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Orvosi hír. Dr. Krausz Irén fogorvos ismét Rimanóczy-ut 12 szám alatt rendel.

Az antant gazdasági bizottsága csütörtökön Budapestre érkezik.

Remény a széninség enyhülésére.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Az antant gazdasági bizottsága, amely Tador vezetésével ezidőszakra Bécsben tartózkodik, csütörtökön reggel érkezik Budapestre. A bizottság célja elsősorban az, hogy az ország gazdasági helyzetéről, a közlekedésről és széninségről szerezzen tapasztalatokat.

A Magyarország értesülése szerint a szövetségesek gazdasági bizottságának ko-

moly szándékában áll, hogy a Magyarországon fennálló széninségen enyhítsen és hogy a szén átengedése érdekében a cseh kormánynál és az Erdélyt megszálló csapatok parancsnokánál eljárjon. A kormány az antant bizottság informálása céljából külön bizottságot alakít az egyes miniszteriumok szakértőiből és a társadalom vezető embereiből.

A Munkás Tanács ma tartja fontos ülését.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Ma délután hat órakor nagyjelentőségű ülésre jött össze a Munkás Tanács, hogy megbeszélje a politikai helyzetet. A munkás Tanács ezen az ülésen fog dönteni a szociáldemokrata-pártnak a kommunista mozgalomhoz való viszonyáról valamint arról, hogy milyen álláspontot foglaljon el a Munkás Tanács, illetve a szociáldemokrata-párt az új kormánnyal szemben, ha abban a szociáldemokrata-párt nem lenne képviselve.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) A munkás Tanács ma este hat órára hirdetett ülése elmaradt, holnap fogják megtartani.

Fegyveres küzdelem a német kormány és a Spartacus-csoport között.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinben folyik a harc a kormány és Liebknechték között. A Spartacus csoport sztrájkot hirdet, elfoglalta a Vorwärts, a polgári lapok és a Wolf úgynökség szerkesztőségét és ostrom alá fogta a kancellári palotát. A berlini tengerészek, katonák és rendőrök egy része csatlakozott Liebknechtékhez. A kormány nem hátrál, hanem felvette a harcot és teljes kapitulációt követel. Az utcai harcokban részt vesz a tűzérsg is, Berlin felé

több oldalról katonaság közeledik a kormány támogatására.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Tegnap este 10 órakor az utcai harcok mind nagyobb arányokat öltöttek. Ez időszakra borzalmas harc folyik a Moabit negyedben, különösen a büntető törvényszék és az itt levő kaszárnyák környékén. Este 7 óra óta a Spartacus-csoport szakadatlanul lövi a kaszárnyákat. A támadásban tűzérsg is részt vesz ágyúkkal.

* A Kath Növédő beszámolója. Az elmúlt év december 16-19 én rendezett karácsonyi vásár fényes sikerrel zárult. A babér oroszlánrésze Mikussay Margit, aki fáradságot és költséget nem kímélve hozta létre a pompás vásárt, melyre a jótékony egyletek tagjai két hónapig készültek, heti három munkadélutánon. Ezuton is köszönetet mond a Növédő a pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatójának, Szóke Sándornak, ki a bank egyik Bemer-téren levő fiókhelyiségét a vásár céljára ingyen átengedte s nemkülönben a vásár rendezőinek és az eladásnál közreműködőknek, nevezetesen: özv. Szentlélek Kálmánné, Kazinczy Mária, Pallay Lajosné, Sándor Albertné Vass Irén, Kiss Valy, Kovács Bözsi, Koós Emma stb.

A már egy izben közölt felülfizetésen kívül még felülfizettek: dr. Márkus Lászlóné 120, özv. Gyurkovics Kornélné 100, dr. Kotzó Jenőné 50, Muresán Valérné 50, S. H. B. 50, Harmathy Károlyné 20, Bartha Lászlóné 20, Csikszentmiklósi Lakatos Józsefné 20, Eleméry Ferencné 20, özv. Glac Vilmosné 10, Vass Etelka 10, Kelemen Ilonka és Boocz Irma 10, Fleiss Mikályné 6, N. N. 2, Barabás Gézánné 1, N. N. 1 koronát. Az üzletben a földön találtak 20 koronát.

* A Karácsonyi vásár jövedelme felülfizetésekkel együtt 7224 K 94 fill. Kiadás kész játékokra s anyagra 2607 K 3 fill. A tiszta jövedelem gyermekvédelmi célokra 4617 K 91 fill.

* Dr. Krüger Aladár előadása Amerikáról. Vasárnap és hétfőn, a kettős ünnep alkalmából kiválóan érdekes és tanulságos vetített előadást rendezett a Kath. Kőr és Népszövetség a Kőr Szent László termében. Mindkét nap óriási közönség hallgatta és nézte végig a minden tekintetben pompás előadást, amelyet dr. Krüger Aladár tartott. Az első nap Amerika feltedezését, az ottani állapokat ismertette s mutatta be igen szép képekben. Majd az angolok térfoglalását, a gyarmatok alapítását, a négerék kizűztetését vázolta s egyben bemutatta Amerika csodás természeti szépségeit és remek flóráját, az Egyesült Államok alapítóját. Második nap az amerikai élet és ipar óriási arányait, az aranyért folytatott hajszát, küzdelmeket, a trösztök mindent irányító szervezetét. A petróleumkirály, acél- és vasutkályok vezengését, New-York óriási méretű építkezését és az amerikai munkások és lakosság életét ismertette meg a közönséggel világos előadásban. Végül részletes rajzot adott az amerikai nők erkölcséről és életéről.

* A kávések és vendéglősök szabad-szervezete ma, záróra után a Széchenyi kü-lön termében gyűlést tart.

* A fehér kenyér ára. Tudatom a város közönségével, hogy további intézkedésig tisztán nulláslistából készült kenyér, vagy kalács árát kilogrammonként péknél 3 K 26 fill., viszont elárusítónál 3 K 30 fillérből állapítom meg. Lukács Ö. lön polgármester-helyettes.

* A románok karácsonya. A gör. kath. és gör. keleti hívek most ünneplik az Üdvözítő születésének emlékét: a karácsonyt. Tegnap karácsony első napján a nagyváradi gör. kath. székesegyházban Radu Demeter tartotta az ünnepélyes szent misét. A többi gör. kath. és gör. keleti templomban szintén ünnepélyes istentiszteletek voltak, a hívek nagyszámának részvételével.

* Báro Láng alezredest szabadon bocsátották. Késő jelentik félhivatalosan: Szép Sándor ezredes-hadoiro báro Láng Boldizsár alezredes kihallgatása után kijelentette, hogy a vizsgálatot még nem fejezte be s mivel Láng alezredes szökésétől tartani nem kell, őrizetben tartását megszüntette.

* Elárverezik a Kőrös-kaszárnyát. Biharvármegye tulajdonát képező s a nagyváradi 2655. számú betétben 3073. hrsz. alatt felvett beltelkes ház, u. n. „Kőrös-kaszárnya“ alulirott tiszti főügyész hivatalos helyiségében (Vármegyeház, első udvar) 1919. évi január hó 18-ikán délelőtt 10 órakor megtartandó magánjellegű árverésen eladva lesz. Árverési szándékozók az árverési feltételeket ugyanott naponként délelőtt 9-1 óra között megtekinthetik. Dr. Gyöngyössy István m. t. főügyész.

* A köznyugalom propaganda költése. Az Országos Propaganda Bizottság átiratot küldött a kormánybiztosi hivatalhoz, amelyben rámutat arra, hogy az egyes városok közbiztonságának és nyugalmanak megóvását célzó propagandájára szükséges pénzösszeget az illető város Nemzeti Tanácsának kell előteremteni, mert az Országos Propaganda Bizottság nem rendelkezik annyi tőkével, hogy minden várost el tudjon látni.

Az átirat szomorú példának telemíti a kaposvári nemzeti tanács esetét, amely, hogy a központból nem kapott pénzbeli támogatást, teljesen elejtette a köznyugalom érdekében való propagandát, annak következtében a kaposvári polgárság több millió kárt szenvedett. A kormánybiztos a propaganda céljaira fordítandó összeg megállapítása és előteremtése érdekében csütörtökön délután 4 órára gyűlésre hívta össze a számvizsgálóbizottságot. A gyűlés a főispáni hivatalban lesz.

* Zsirosszóda hirdetemény. A zsirosszóda folytatólagos árusítását január 8, 9 és 10-én a következő utcák részére rendezem el:

Január 8-án: Ujváros: Kaszárnya utca, Kaszárnya tér, Huszár, Damjanich, Dudek, Teleki, Arany János, Kápolna tér. — Váralja: Kommandánsrét, Csáki, Komáromi, Közép, Francia és Bányasor, Nagy István. Szalka-utcák.

Január 9-én: Ujváros: Hírmas, Vitéz, Bem, Nyárfa, Magyar, Holdvilág, Beöthy Ödön, Szabadság, Pável, Ór, Dániel, Szacs-vay, Jókai Mór, Pece utcák.

Január 10-én: Olasz: Ferenc, Temető, Balassa, Páris, Perces, Lukács György, Árvaház, Gerliczy, Muzem, Pray György, Kórház, Petőfi, Rákóczi-ut, Mészáros, Rimanóczy, Schlauch tér, Eprekert és Ezredévi emléktér.

* Ács, kőműves, kőfaragó, cserepező iparosok gyűlése. Felkérem az ipartestület kötelekebe tartozó összes önálló ács, kőműves, kőfaragó és cserepező iparosokat, hogy folyó hó 8-án, azaz szerdán délután 5 órakor az ipartestület helyiségében rendkívül fontos ügyben okveilenül és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Holdy Sándor iparos tanácselnök.

Fontos tanácskozások a válság ügyében.

Budapest, 1919. január 7. A válság ügyben a délután folyamán fontos tanácskozások voltak. Károlyi Mihály miniszterelnök a délután folyamán a szociáldemokrata párt helyiségében tanácskozott a pártvezetőséggel, majd a szociáldemokrata párt választmányja tartott értekezletet. Hír szerint a választmányban az álláspont alakult ki, hogy vagy tisztán polgári, vagy tisztán szocialista kormánynak kell jönni.

Este minisztertanács kezdődött, amely a késő éjjeli órában ért véget.

A letartóztatott orosz bolsevikieket eltávolítják az országból.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónktól.) A letartóztatott orosz bolsevik agitátorokról a rendőri vizsgálat megállapította, hogy összeköttetésben állottak a magyar kommunis tákkal. Az oroszokat a határra kísérik.

Mackensent Franciaországba viszik

Budapest, január 7. Angol lapjelentések szerint Mackensen tábornokot, akit a franciák Budapestről Salonikibe szállítottak, onnan Franciaországba fogják vinni.

* Elhunyt megyei tisztviselő. A vármegyei tisztikarnak egyik régi, becsült nyug. tagja hunyt el. *Magyar Gyula* irodatiszt, 65 éves korában elhalt. Negyven évig teljesítette hivatalos munkáját buzgó odaadással. Temetése ma, január 8-án, szerdán délután két órakor lesz Ulló utca 63 számú háztól.

* Be kell váltani a ruhajegyeket. A ruhaszétosztó bizottságtól, bár a népruházati bizottság által kiutalt minden ruhára utalvány adatot ki, a ruhaneműk mindenki által átvéve nem lettek. Ezért a közszolgálati alkalmazottakat arra hívjuk fel, hogy f. évi január 10-ig a ruhajegyek felhasználásával a ruhákat annál inkább vegyék át, mivel az egyes kereskedőknél megmaradt ruhák új jelentkezőknek lesznek kiadva. Az így megmaradt ruhára igényt tartók f. hó 12. d. u. 4 órakor az árvászéki nyilvántartóban jelentkezhetnek. Kelt Nagyváradon, 1919. január 4. *Agoston* főispán.

* Városi kórház Nagyváradon. Dr. Grósz Menyhért már korábban indítványt nyújtott be Nagyvárad városához, amelyben kérte, hogy a biharpölspöki uton levő katonai járványkórházat vegye át a katonaságtól Nagyvárad városa egy városi kórház céljaira. A teltet ugyanis Nagyvárad városa adta annak idején a katonaságnak. A pavilonokban ezer ágyra lehetne kórházat berendezni. A városi tanács foglalkozott az indítvánnyal, amelynek keresztülvitelét fontosnak és szükségesnek tartják a telep át vételére és a városi kórház felállítására megteszik a szükséges intézkedéseket.

UJSÁGKI HORDÓNÓK magas fizetéssel és percenttel felvétetnek a Tiszántúl kiadóhivatalában.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszállók
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Médi.

Csütörtök: Pacsirta (bérletszünet.)

Péntek: Velencei Kalmár.

A Médi premierje.

Az énekesek, táncosok, bonyvivők, a kórus és a fényes operett-millió kibékítik az embert. Ma örül az ember, hogy nekik még kedvük van két jambó sikkával komédiázni. Csak a hivatalnokok körmölnék és *Szigeti* hosszú próbákon betanítja *Margitot*, a kis kávéházi újságárus leányt, *Aggházy Melinda*, *Jósika Mici*, *Horváth Nusi*, *Perényi*, *Stoll* lelkiismeretesen tanulják szerepeiket, ambíciójuk éppen olyan friss, mintha Fiumán is a reprezentanza várná a magyar kormány utasításait. A színházba tévedő magyar hálás nekik, baj volna, ha a szén miatt a színház is becsukná kapuit.

Ez a kis fehér operett sokáig műsoron fog maradni, még ha gyengébb együttes kezébe is kerül. *Szigeti* Jend az após hálás szerepéből pompás öreg urat hozott a színpadra, egész estén keresztül biztosította maga részére a szimpátiát. Semhol semmi kivetnivaló nincs a játékában, élvezni lehet minden mozdulatát, annyi kedély és meleg humor árad a színpadról, ha bent van, hogy a gyenge mesét és a tökéletesebb éneket nem keresi az ember. *Aggházy* a címszerepet énekelte. Nem mondjuk azt, hogy elsőrendű primadonna, de a hangja kellemes meglepetés, akár szólót énekel, akár a kórusból emelkedik ki szárnyaló fölényvel. Az egyetlen, aki tud énekelni és van is mivel. Mennyire hideg mellette *Jósika Mici*. Vagy inkább közönyös. Egyéniség ez, eltüntetni nem lehet, csak két három dalban fért hozzá a szívekhez, amikor gyönyörű altot énekel.

Ami kis temperamentum van a darabban, azt *Horváth Nusi* határozottan kihasználta. *Stoll* Béla mint rendőrtanácsos, eredeti figurát kreált, kellemes és megállapodott humora sok szürke jelenetet élellet töltött meg. A legstilszerűbb kosztümje *Gról* Laci-nak volt, a bécsi biedermeier hangulatot az ő feje és frizurája hozta legközelebb a színpadra.

A darab legszebb Schubert dalát, a szerenádöt *Perényi Kálmán* énekelte. Hanganyagban gyergén áll a társulat, a dalok szépsége maga-magától megejt a hallgatót s ha *Perényi* indiszpozícióval is küzdött, hatása erős volt a nyílt színen tapsot kapott.

A táncokat stilizálták a darabhoz, de a figurák karaktere kemény volt, puhaság

hiányzott belőlük, az a bájos, öreges fölény amit csak *Szigeti* tudott éreztetni. A zene kar biztosan és finoman játszott, sok good és hozzáértés volt *Szathmáry Endre* vezetésében.

Az operett sovány kis meséje csak titulus arra, hogy *Lafite Károly* Schubert-dalokat vihessen a színpadra. Egy csók, egy bedobott kő, egy bál, egy kis öreges zsörtölődés történik benne. És ez még előnyére is van a csodaszép muzsikának, nem terelődik el egy pillanatra sem a figyelem róla. Különösen szép az első felvonás, ebben legstilszebb a Schubert-zene, míg a többibe már becsuszott a kabaré-szellem sok rikító motívuma.

Amit a szalónokban már mindenütt ismernek Schubertből, ahol csak zongora van, azt most csillogó színpadon kapja itt a közönség. Schubert szerelmes lelke s halhatatlan illúzió boldog hangulatba ringatja a fáradt embert. *Erdélyi Miklós* igen szép milliót adott a zenének s így külsőségekkel is igyekezett biztosítani az operett hosszú életét.

P. J.

Az új zárórára való tekintettel az esti előadások ma 6 órakor, a délutániak fél 3 órakor kezdődnek. A pénztár ezentúl 9—1 ig, illetve 5—fél 6 ig lesz nyitva. Esti pénztárnyitás fél 6 órakor.

Pacsirta. Lehár nagyszerű operettje *Aggházy Melinda*val a főszerepben a hét csütörtökjén bérletszünetben megy.

Tosca helyett *Kozmovsky Emny* kedtsége miatt pénteken *Velencei Kalmár* szerepel a műsoron *Bihari Akossal*.

Árva László király. Herczeg Ferenc 4 felvonásos szomorujátékának premierje *Tóth Elek* rendezésében. Gróf Lászlóval a címszerepben vasárnap este fog lezajlani a Szigligeti színház színpadán.

Bérlok figyelmébe. A színházi bérleti ciklus első fele folyó hó 10-én lejár. Az igazgatóság tisztelettel felkéri azokat a bérloket, akik bérletüket megtartani óhajtják, hogy a további bérleti összeg befizetése iránt intézkedni sziveskedjenek. Befizetések csütörtöktől kezdve eszközölhetők naponta délelőtt 9 órától fél 1 óráig, délután 3 órától 5 óráig. Tekintve, hogy a helyárak időközben 15 százalékkal megrágtak, a bérleti összegek is ebben az arányban emelkedtek.

MOZI.

Alraune az Apollóban. Az utóbbi éveknek alig volt nagyobb és izgalmasabb könyvszenzációja, mint Hans Heinrich Evers világhíressé vált fantasztikus regénye az *Alraune*. A regény a maga különös misztikumával, döbbenetességével és izzó erotikus levegőjével szinte kiáltott a kinematográfus után. Kétségtelen, hogy az *Alraune* tökéletes filmtéma, amely nemcsak sajátjének eredetiségével, de a kínálkozó száztféle érdekesebbnél-érdekesebb helyzetelalakulása és színes fordulata révén is számot tarthatott arra, hogy a filmrendezők és a filmszínészek áthódítsák a könyv alakjait a mozi számára. Az *Alraune* kitűnő magyar színészek segítségével fényes sikerrel lették filmre és a nagyszabású szenzációt sietve szerezték meg az *Apolló* igazgatósága mely ma és még két napon mutatja be az *Alraune*-t. A darab főszerepeit *Gál Gyula* a Nemzeti színház nagynevű színésze, *Körmendi Kálmán*, aki *Hajó Sándor* drámájában most aratta ra-

gyogó sikerét, Szőlősi Jossi és más kiváló színészek játsszák. Az előadások nem folytatólagosak és délután a három, öt és hét órákor kezdődnek. Bérletjegyek, kedvezmények és szabadjegyek nem érvényesek.

Ellen Richter a Vigadóban. A Vigadó mozgó ma rendkívül értékes filmattrakciót mutat be, egy nagykoncepciójú, pompás drámaújdonyságot, amelynek kivételes érdekessége, hogy a vezető szerepet Ellen Richter, a csillogó tehetségű filmművész alakítja.

Éles töltény a címe annak a megrázó hatású impozáns detektívörténetnek, amelyet fellépő új műsorán ma hoz színre az Uránia-színház. Az izgalmas és teljesen új felfogású bűnügyi dráma eseménye a fő Loer, a nagyszerű detektívszínész bravúros szereplése.

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

APOLLÓ mozgó-színház	6-án ALRAUNE. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
URÁNIA mozgó-színház	8-án Az éles töltény. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
VIGADÓ mozgó-színház	8-án Ellen Richter. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

VAS és rézágak,

afrikai és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: öszse-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le-számitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

APOLLÓ mozgósínházban

Szerda, Csütörtök és péntek

január 8, 9 és 10-én

Alraune

Hanz Henrich Evers világhírű regénye filmen.

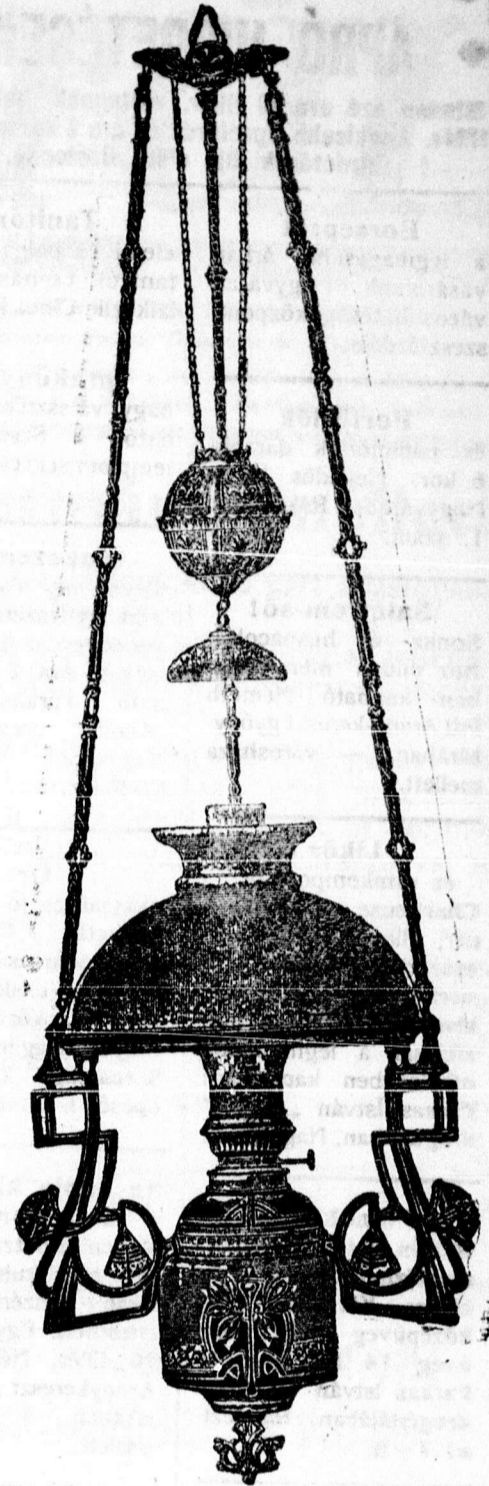
SZEREPLŐK:

Gál Gyula, Körmendy Kálmán, Sz. Szőlősi Rózsi, Kardos Andor, Dr. Erdélyi Géza, Ányai Károly, Malatinszky Bözske és Kovács Andor.

Az előadások nem folytatólagosak. Kezdeté 3, 5 és az utolsó pont 7 órákor.

Pénztárnyitás d. e. 10 órákor

Heti árjegyzék

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre	300.-
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.-
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.-
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.-
Majolika vizeskancsó szines	20.-
Majolika virágváza szines virággal	15.-
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.-
Majolika asztali lámpa nikkelt, felszerelve	40.-
Majolika dohánytartó sz: virággal	15.-

Nipppek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő.

Borseprót
a legmagasabb árban vásárolunk. Nagyvárad váéos hatósági központi szeszflózdéje.

Portörlek
és padlótörlek darabja 6 kor. Hegedüs János Nagyvárad, Rákóczi-ut 1. szám.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógytárában, — városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Aliasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvörörm, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Minden biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir-tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—E.

Spanyolnátha
Járványoknál betegszo-bákban fenyő (borovicska) szobailat kitűnő dezinficiáló perme-tező szer kapható Farkas István Apolló drogeri-ájában.

Bérbeadó
Kessuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) koresma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség koszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagy-váradnál cégnél nyerhető

Tanítónő
elemi és polgári iskolai tanulók tanítására vál-lalkozik. Cim a kiadóban.

Imakönyvek
nagy választékban kap-natók a Szent-László-templom sekrestyéjében.

Tyngszemirtő
nőrom nap alatt elmu-laszt tyngszemet, bőrr-eményedést és szemöl-ésőket. Ára 2 kor. Kap-nató Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—E.

Ór
akással és jó fizetéssel tevévelik a Fekete sas részvénytársaságnál. Je-lentkezni csak délután 3—5 óra között a rész-vénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú épü-ső, 1. emelet.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a ki-tűnően bevált ruhafesték-vel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házzlag újíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szoplok, májfoltok, bőrr-örösség, kiütés, mil-treszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlora át-mosó ára 6 korona. Kap-nató Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Téli karalábét
és olasz-káposztát na-gyobb mennyiségben házhoz szállítunk maxi-mális árban. Megrendel-hető Moskovits Adoif és Ftainál. Telefon 15-08.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai MAGÁNTANULÓKAT ELŐKÉSZIT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot: gép-, gyors, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart: **a DONAT-féle** ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik január 15-én. Korrepetíció!!! Zongoratanítás!

Bejelentések naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u. Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Párkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház mű-vésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átala-kitásokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt el-készíttetnek.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a)

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálak fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Faeladási hirdetmény!

A vitéz-utcai huszárlaktanyában nagyobb mennyiségű puhafa szélvészka métermázsánként 10, gömbölyű fenyőfa métermázsánként 5 koronáért fog január 7-től kezdve a város közönségének a mérnöki hivatal közbenjöttével a helyszínen rendelkezésre bocsáttatni.

Városi mérnöki hivatal.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és víz-vezeték-szerelő, bronz-műves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofon-javító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzacsiriz — — — K 19'60
- 1 kgr. la. aranycsiriz — — — K 39'20
- 1 kgr. la. folyékony csiriz — — — K 8—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 8—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3'80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3'30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2'50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12'80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —'70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6'80
- ugyanaz zsákvéteínél — — — K 6'25

SZERELŐKNEK!

- Börtárca vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4'80
- 100 drb 3/4" " — — — K 6'80
- 100 drb 1" " — — — K 9'60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyo-: : litja le a : :

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőtviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.